Roll No. .... Total Pages : 7

4458/MH

C–2051

MUSIC VOCAL

Semester–VI

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 38

Note : The candidates are required to attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 7 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

1. Write about the development of Indian music from 1947 to present period. 6

2. Write in detail about the origin and development of the following Gayan Shallies : (Attempt any **two**)

   Chaturang, Raagmala, Padtall. 6

3. Write the life sketch and contribution of Ustad Bade Ghulam Ali khan. 6

4. Write in detail about the notation System of Pt. Vishnu Digambar Paluskar and Pt. Vishnu Narayan Bhatkhande. 6

SECTION—B

5. Write about the inter-relationship of Hindi film music and classical music. 6

6. Write about the different Gayan Shallies of Gurmat Sangeet. 6

7. Write the detailed description and notation of drut khayal with alap-tans in any one of the prescribed ragas of your syllabus : (Attempt any **one**)

   Bhairavi, Ramkali, Miyan ki Malhar. 6

8. Write the detailed description and notation with its Ekgun, Dugun, Tigun, Chaugun of the following taals : (Attempt any **one**)

   Ada Chautal, Jat

Or

Write the description of the following ragas : (Attempt any **one**)

Marwa, Kati. 6

SECTION—C

9. Write short notes on the following : 7×2=14

(i) Name the four parts of Chaturang style of Singing.

(ii) What are the differences between Ragmala and Padtall?

(iii) Name any five great Indian classical vocalists of modern period.

(iv) What is the importance of notation system in Music?

(v) What are the Signs of 'Meend' and 'kana' according to the notation system of Pt. Vishnu Narayan Bhatkhande?

(vi) Name the birth place and Gharana of Ustad Bade Ghulam Ali khan.

(vii) How many Padtals are there in Sri Guru Granth Sahibji?

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ **ਦੋ-ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. 1947 ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 6

2. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਉਦਗਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ **ਦੋ** ਕਰੋ) :

   ਚਤੁਰੰਗ, ਰਾਗਮਾਲਾ, ਪੜਤਾਲ। 6

3. ਉਸਤਾਦ ਬੜੇ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 6

4. ਪੰ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੁਸਕਰ ਅਤੇ ਪੰ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਸੁਰ-ਲਿਪੀ ਪੱਧਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 6

ਭਾਗ—B

5. ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 6

6. ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 6

7. ਆਪਣੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ **ਇੱਕ** ਰਾਗ ਦਾ ਪਰੀਚੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਖਿਆਲ ਦੀ ਸੁਰਲਿਪੀ ਆਲਾਪ ਅਤੇ ਤਾਲ ਸਮੇਤ ਲਿਖੋ: (ਕੋਈ **ਇੱਕ** ਕਰੋ)।

   ਭੈਰਵੀ, ਰਾਮਕਲੀ, ਮੀਆਂ ਦੀ ਮਲਹਾਰ। 6

8. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਪਰੀਚੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਬੋਲ ਉਸਦੀ, ਦੁਗੁਣ, ਤਿਗੁਣ, ਚੌਗੁਣ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ **ਇੱਕ** ਕਰੋ) :

   ਆੜਾ ਚੌਤਾਲ, ਜੱਤ।

   ਜਾਂ

   ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ (ਕੋਈ **ਇੱਕ** ਕਰੋ) :

   ਮਾਰਵਾ, ਕਾਫੀ। 6

ਭਾਗ—C

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ : 7×2=14

(i) ਚਤੁਰੰਗ ਗਾਇਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਚਾਰਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

(ii) ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚਕਾਰ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹਨ?

(iii) ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੰਜ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਗਾਇਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

(iv) ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸੁਰਲਿਪੀ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?

(v) ਪੰ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਜੀ ਦੀ ਸੁਰਲਿਪੀ ਪੱਧਤੀ ਵਿੱਚ 'ਮੀਂਡ' ਅਤੇ 'ਕਣ' ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(vi) ਉਸਤਾਦ ਬੜੇ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਖਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਅਤੇ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

(vii) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ ਦਰਜ ਹਨ?